

TRGOVINSKA POLITIKA EU

Savremena trgovinska politika EU suočava se sa nizom nerešenih pitanja i dilema u pogledu donošenja zajedničkog stava, koji se očekuje zaključno sa 2007. godinom. Problemi na kojima se najviše ministarski sastanak članica EU bavio u Dohi su: poljoprivreda, ali i drugi sektori privređivanja, usluge, anti-damping, istraživanje i razvoj, kao i trgovinske olakšice.

EU se uklapa u svetsku trgovinu kroz proces globalizacije koji se sprovodi preko tehnološkog razvoja i dalje liberalizacije trgovine. Trgovina EU čini 20% svetske trgovine, 19% trgovine robama, a 24% uslugama.

EU je najveći izvoznik na svetu, a drugi je najveći uvoznik, posle SAD. Uvoz EU se odvija najvećim delom iz zemalja u razvoju i to poljoprivrednih proizvoda i tekstila (posebno iz Kine). EU trenutno ima oko 200 različitih sporazuma potpisanih sa ekonomskim grupacijama i pojedinim zemljama. Regionalnim trgovinskim sporazumima obuhvaćena je 121 zemlja i najveći broj je potpisan devedesetih godina. Sporazumi o slobodnoj trgovini su potpisani sa mnogim ekonomskim grupacijama i zemljama - NAFTA, EFTA, Meksiko, Južna Afrika... Carinska unija uspostavljena je sa Turskom, Andorom i San Marinom. i Sporazumi o partnerstvu i saradnji potpisani su sa Rusijom i Ukrajinom.

EU je odobrila preferencijalni tretman za proizvode iz velikog broja zemalja po sistemu **Opšte šeme preferencijala** (178 zemalja), **specijalne šeme preferencijala** (49 zemalja, a preferencijali se odnose na sve proizvode osim oružja i municije) i **asimetričnih preferencijala** (zemlje Balkana i Moldavija sa ciljem obezbeđenja mira, stabilnosti, slobode i ekonomskog prosperiteta u regionu).

Sadasnji sistem preferencijala primenjuje se već 10 godina, te se očekuje formulisanje novog sistema za period od 2006. do 2015. godine, pri čemu će **opšta šema** pokriti veći broj proizvoda (sa 6.900 povećava se na 7.200 proizvoda, uglavnom iz oblasti poljoprivrede i ribarstva što je od značaja za zemlje u razvoju), **specijalna šema** će biti upućena najmanje razvijenim zemljama, a **nova specijalna šema preferencijala (GSP+)** primenjivaće se na 7.200 proizvoda određenih zemalja, pod uslovom da ispunjavaju propisane kriterijume.

Evolucija trgovinske politike ostvarena je Sporazumom u Nici 2001. godine, kojim se zahteva proširenje trgovinske politike na usluge i zaštitu intelektualne svojine.

Naglašen je razvoj privrednih aktivnosti, povećanje zaposlenosti i konkurentnosti, kao i zaštita životne sredine.

Zajednička trgovinska politika treba da funkcioniše po principu harmoničnog razvoja svetske trgovine sa ukidanjem ograničenja u međunarodnoj trgovini i smanjenjem carinskih barijera. Instrumenti trgovinske politike:

-Anti-damping: EU se nalazi na trećem mestu u svetu po korišćenju ovog instrumenta, posle SAD i Indije.

-Anti-sbvencioniranje: Ovaj instrument je značajan zbog toga što neke zemlje subvencionisu pojedine sektore ili određene izvoznike, koji se pojavljuju na tržištu sa cenama manjim od cene koštanja.

-Safeguards: članica STO može privremeno uvesti meru zaštite dela privrede koji je ozbiljno ugrožen (SAD i EU u odnosu na uvoz tekstila iz Kine).